

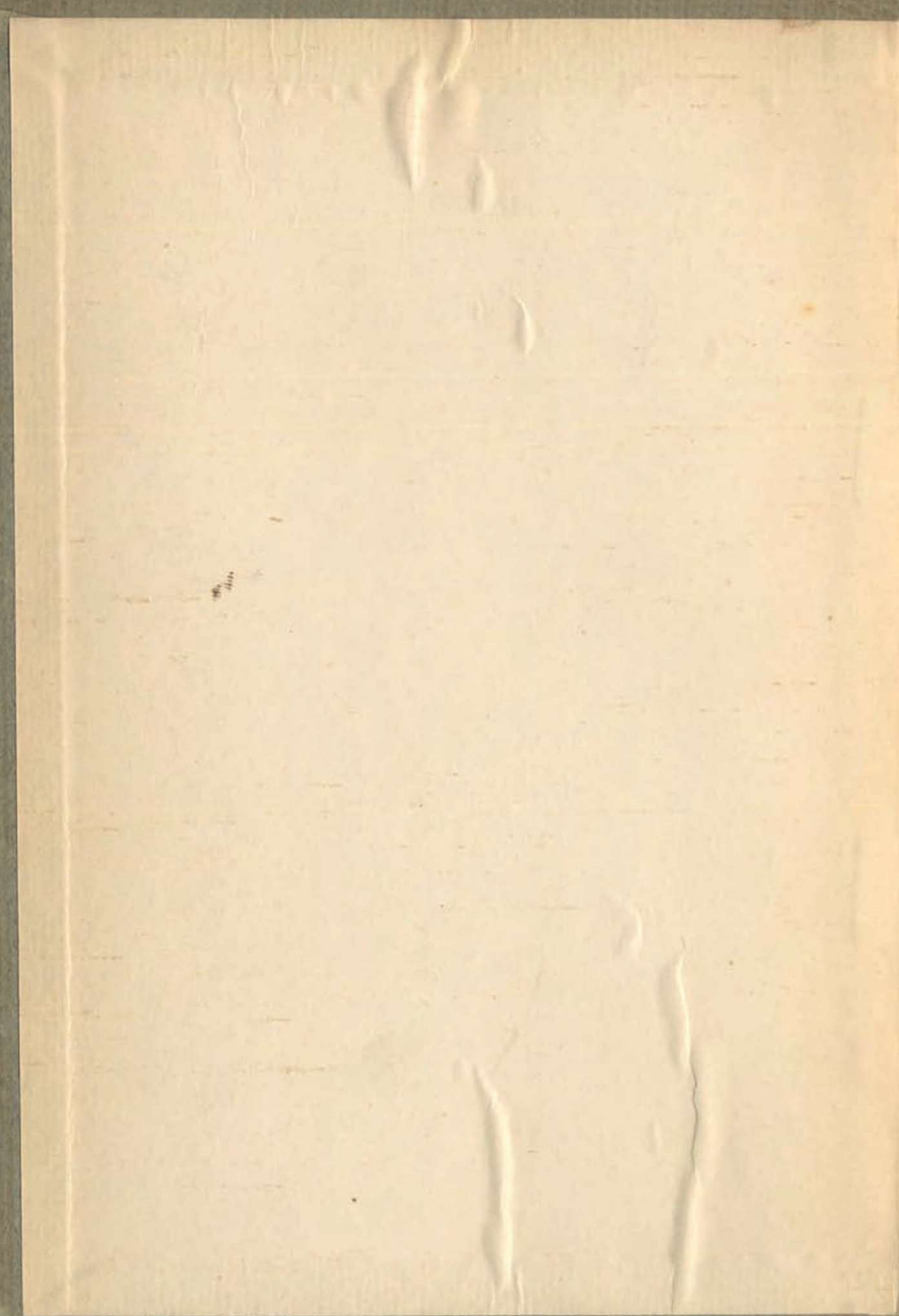
52154

SRECKO KOSOVEL

PESMI

1927
LJUBLJANA

[Faint, illegible handwritten text]

1917
SPRING

heshkovol

Kazalo

SREČKO KOSOVEL

PESMI

ZBIRKO UREDIL IN ODGOVARJA ALFONZ GSPAN
OPREMIL AKAD. SLIKAR G. A. KOS
ZALOŽIL ODBOR ZA IZDAJO PESMI SREČKA KOSOVELA
TISKALA TISKARNA V KAMNIKU
ZA TISKARNO ODGOVORJA ALFONZ GSPAN

1927

LJUBLJANA

SREČKO KOSOVEL

52154

PRAVICE PRIDRŽANE

JP 5. VII. 1947/5845

ID = 00777521

ZBIRKO UREDIL IN ODGOVARJA ALFONZ GSPAN
OPREMIL AKAD. SLIKAR G. A. KOS
ZALOŽIL ODBOR ZA IZDAJO PESMI SREČKA KOSVELA
TISKALA TISKARNA ANTON SLATNAR V KAMNIKU
ZA TISKARNO ODGOVARJA RAJKO KOS V KAMNIKU

Kazalo

(Pesmi označene z zvezdico je objavil pesnik sam.)

	Stran
Kazalo	5, 6
Rad bi povedal	7
Balada	9
I. * Jutro na gori	13
* Tih večer	14
* Ples v rdečem	15
Slovo	16
* Večerni hlad	17
* Romanca	18
Ti nisi	19
Zaman je sanja	20
Melanholija	21
Vetri v polju	22
Zunaj sneži	23
Glad	24
Pesem o vrenju	25
Pel bi	26
Mati čaka	27
Glej, saj ne moreš več	28
Po cesti greš	29
Vse, o vse	30
Sredi noči	31
Predsmrtnica	32
Veter	33
Pesem	34
II. * Vse te besede	37
* Večer pod rdečo sipino	38
Kraška jesen	39
* Sveti Štefan	40
Kdo je hodil	41
* Oreh	43
Oktober	45
* Bori	46

	Stran
* Starka za vasjo	47
Vas za bori	48
III. Ob začetku	51
Drevesa v dolini	52
Prerojenje	53
Joj, kako dolgo	54
Obraz vesti	55
Beli Krist	56
Vstajenje — smrt	57
Večer pred zimo	58
Zbrani	59
Ta strašni čas	60
Opolnoči	61
Molitev	62
Pesem ponižanih	63
Ob orjaškem kolesu	64
IV. Sad spoznanja I., II.	67, 68
Krik po samoti	69
Korak, ki odmeva	70
Ena je groza	71
Psalm	72
* Sonet smrti	73
Kratko življenje je	74
Novoletni sonet	75
Zaspal je oče	76
Ne toži, drug	77
Predkosilni sonet	78
Kakor naraščanje	79
V kavarni	80
Bog I., II.	81, 82
Romar pod goro I.—IV.	83, 84, 85, 86
Epilog: Proti človeku	89
Ecce homo	90
* Ekstaza smrti	91, 92
Življenjepisna opomba	93, 94

Balada

Rad bi povedal ljudem lepo, dobro besedo, svetlo besedo, kakor je svetlo novembersko solnce na Krasu.

Toda moja beseda je težka in molčeča, grenka kakor je brinova jagoda s Krasa.

V njej je trpljenje za katero ne boste nikoli zvedeli, v njej je boleost, katere ne morete spoznati.

Moja bolečina je ponosna in molčeča in bolj nego ljudje jo razumevajo bori na gmajni in brinjevi grmi za skalami.

Balada

Prišel je pevec slovenske dežele,
prišel je pevec v daljno tujino,
v strunah njegovih so pesmi drhtele
v eno z radostjo in bolečino.

Pel je, kako so gozdički zeleni,
glej, pa se solza v očeh mu zasveti,
pel je o smrti, ljubezni in ženi,
o domovini ni mogel začeti.

„Poj nam, zapoj nam o naši deželi,
da nam nje solnce, nje zdravje zasiže,
o kmečkih domovih, o pesmi veseli,
ki v noči se mesečni v polje razlije.“

— Močno srce je, močno in mlado,
krepko od upanj, od sile pogumno,
a ko je trudno (o čudo neumno!)
tiho zamisli se v to-le balado:

„Tisočkrat tisoč, še več nas je bilo,
tisočkrat tisoč hlapcev in sužnjev,
tisočkrat tisoč ponižnih, boječih,
tisočkrat tisoč v prokletstvu tonečih,
tisočkrat tisoč z žolčem pojenih . . .

Pa nam udarilo v desno je krilo,
pa omahnilo je in se zlomilo,
pa se še levo je uklonilo —
tisočkrat tisoč, še več nas je bilo.

Pel bi, kako so razšli se po sveti,
pa morala kri bi iz srca privreti,
bratje, ne morem vam pesmi končati,
smrt že prihaja, že je pred vrati . . .
Ženo mi vzela, vzela bolest je
in domovino . . . Zdaj hodim in gledam,
ko zvezde se sipljejo v črno brezcestje . . .“

Prišel je pevec slovenske dežele,
src se dotaknil z njenim spominom,
srca nalil nam z grenkim pelinom . . .

Jutro na górn

Sedem dni na górn
M je pústa pústa
M je pústa pústa
M je pústa pústa

M je pústa pústa
M je pústa pústa
M je pústa pústa
M je pústa pústa

I.

Jutro na gori

Solnce sije na sive robove,
ki jih poljublja jutranji hlad,
té sive ostrine, té proste vrhove,
té imam rad.

Nad vsemi polji, nad vsemi dolinami
srebrni se meglà;
tu sem kot orel med sinjinami
blizu Boga.

Tih večer

Sanjava je vsa pokrajina
kakor ljubezen najina.
Tiho stopava tam doli,
in kakor v sanjah okoli
zgrinja pred nama tisoč se zvezd,
a do nobene ni cest . . .

Ljubica, pozabiva,
da nama dušo pokriva
trudno telo,

tja brez teles pohitiva,
kjer se ljubezen izliva
v sinje nebo.

Ples v rdečem

Če je še čaš, napolnite jih z vinom,
če je še isker, razpalite kres,
divje skačejo živi akordi,
vsi plameneči do rdečih nebes.

Skri svoje belo telo v škrlate
neskončnih večernih dalj;
strele švigajo črne in zlate —
jaz sem tem strelam kralj!

Slovo

Tvoj smeh se je igral z mojo bolestitjo,
mogoče se ji je smejal;
in s harlekinsko, namišljeno gesto
poklonil sem se in vstal.

Hotel sem angela te zatajiti,
ti angel sredi srca,
in hotel sem samemu sebi prikriti,
kako si mi angel bolesti in zla.

Ah, moja duša te bo ljubila,
in sovražila, tajila te:
z bolestitjo, z ljubeznijo ti bo sledila —
a pozabila ne.

Večerni hlad

Večerni hlad
in veter izza vrta —
ah tam, tam blešči grad,
in tam so vrata odprta,
odprta v moje srce,
skozi vrata prepih;
vse gre, vse gre . . .
Roža dehti kot vzdih.

Romanca

Topel je nocoj moj hram,
v njem nocoj sem sam,
oj sam.

Kje si, deklica, nocoj,
nocoj bi rad bil sam s teboj,
s teboj.

Sam sem. Pusto je doma,
pusto sredi je srca,
oj srca.

Pa zaprem svoj topli hram
in odidem; toda kam?
Oj kam?

Ti nisi

Ti nisi, ki boš svet zavzel
in tiho vtonil v eno s časom,
razpokan bodeš hrepenel,
razžgan, boleč, s hripavim glasom.

Kot Kras, ko veter še gorak
vžge te borove gozdove,
prežge temo — gre tvoj korak
zaman miru iskat v mrakove.

Ti nisi, ki jo boš objel,
ko pala noč bo temna nanjo,
ti sanjal boš in hrepenel,
in smrt te ugrabila bo zanjo.

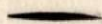

Zaman je sanja

Zaman je sanja in zaman nasmeh
ne skriješ svojega strahu v očeh;
o razodeni, kaj srce drhti,
zakaj ga strah je in zakaj molči.

Če smrt je, razodeni in umri,
naročje moje je močno dovolj,
umiri v njem se in zapri oči,
dovolj močan sem za poslednjo bol.

Temni so drevoredi in molče,
strmijo v večnost, dolgo in temno —
tako bi nosil tiho te, mrtvò,
dokler pod težo mraka srce umre . . .

Melanholija

V sobo bi se zaprl,
oj zaprl,
da bi umrl,
oj umrl.

V tesni sobi bi umrl,
moj brat.
Ah, kaj meni svet,
in kaj pomlad!

Vetri v polju

Vetri v polju šumijo,
trave mehko valovijo,
solnce v dolino blešči —
kaj, če si daleč ti!

Zvonovi svečano zvonijo,
njihovi glasovi se v vetru gubijo,
in sredi polja sem čisto sam.
Kdo hoče žalost? — Jaz mu jo dam.

Zunaj sneži

Saj ne bom tožil — prijeten,
prijeten je oster hlad,
ko zunaj sneži, in drug
moj edini je glad.

Ko padajo svetle snežinke
na tihi moj hram —
to drevje, zidovi stolpovi,
edino so, kar imam — —

Tako mi snežijo pravljice drobne
v samotne oči.

Ko volna snežena zadosti bo topla,
mi duša zaspi.

Glad

V trdem zidu grize glad.
Človek ni več človek.
Sivi kamen je tvoj drug,
sivi,
mrzli
kamen.

Padaj, padaj hladni dež,
hladni dež jesenski,
padaj, padaj tihi dež,
padaj na gomile . . .

Pesem o vrenju

Kakor vino, ko zašumi,
zavrè in se razteče
preko robov na vse strani,
kipi, kipi, šumi, šumi
in ustaviti se neče —
ljudje so pijani svojih sanj
in groze in bolesti.
Vsak tava omamljen in pijan,
kakor da smrti je že prodan
opoteka se, ne more se zavesti.

I jaz sem med njimi sam, čisto sam,
z vrenjem množice padam in vstajam;
če deklica mine, jo komaj spoznam,
lasem vihrajočim se komaj smehljam,
in s svojo bolestjo pijan se opajam.
In hiše se rušijo, strehe zginevajo
v množico, ki zunaj na cesti kriči,
in srca preplašena tiho vzdrhte vajo,
in duše, vse grenke, o smrti prepevajo,
v meni pa gasnejo zadnje moči.

Pel bi

Pel bi, oj pel, kako čaka
mati vse sive dni,
njen sin pa išče vedno
novih poti . . .

Slednjič se vrne k materi:

„Mati, bilo je zaman,
zdaj več ne pojdem nikamor, nikamor —
jaz sem bolan . . .“

Mati čaka

Tujec, vidiš to luč, ki v oknu gori?
moja mati me čaka, in mene ni,
vse je tiho v noči, polje temno,
zdaj bi stopil tja, pokleknil pred njo.

Mati, poglej: Nič nočem več od sveta,
reci besedo, besedo, besedo od srca,
da bo v njej mirna luč in topel svit
zame, ki tavam okrog ubit.

Joj! Ugasnila je luč. Zakaj, ne vem.
Šel bi pogledat, tujec, a zdaj ne smem.
Daj mi, da morem umreti tukaj sedaj —
glej, meni je ugasnil edini, poslednji sijaj.

Glej, saj ne moreš več

Glej, saj ne moreš več govoriti,
ne moreš iskati več novih poti —
čemu živeti, čemu hoditi,
ko si tako truden: lezi, umri.

Čeprav je še luč, ki znotraj sveti,
čeprav to življenje imam tako rad,
te morem le v sveto olje deti,
bolni moj brat . . .

Po cesti greš

Po cesti greš, sam ne veš kako,
žaluješ, pa ne veš zakaj,
kakor črno drevo si v jeseni,
ko razblesti sivino sijaj.

Mogoče bi rado spet listje imelo,
srebrn sijaj, polsvetal, čudovit —
človek bi umrl, pa ne more umreti,
in živel bi tudi; a je zlomljen, ubit.

Vse, o vse

Vse, o vse je bilo zaman,
zaprt je tvoj hram, ugasnil je dan,
in veter pekoče je dahnil v srce —
potemnele so tihe gore.

Cesta — boš li mi dala mir?
Boš dal pozabljenja, opojni večer?
Ona je mimo duše šla,
ona odnesla je mir srca.

Vse, o vse je bilo zaman.
Zaprt je tvoj hram, ugasnil je dan,
ves svet pred mano je zaprt.
Zdaj bi šel s tabo, tiha Smrt.

Sredi noči

Sredi noči, ko bori vzvršijo,
ko se drevesa iz sanj prebudijo,
kadar gre veter čez polje,
se prebudi moje srce.

Med mesečino se polje svetlika,
topol, jagned in trepetlika
tiho šepečejo preko polja
z nekom od onkraj sveta.

Sobice večnosti vse so odprte,
duše naše več niso potrte,
zlati odsevi sijejo k nam,
čutiš, da nisi več sam!

Predsmrtnica

Vsi bodo dosegli svoj cilj,
le jaz ga ne bom dosegel . . .
Ognja prepoln, poln sil,
neizrabljen k pokoju bom legel.

Ogenj me v prsi bo žgal
in me ne bo mogel izžgati,
neutrujen jaz rad bi spal
takrat, in ne bom mogel spati.

Veter

Veter se je ustavil pred vrati.
Drugače vse tiho, vse prazno: vse spi.
Samo veter ne more spati
opolnoči.

Samo črna cipresa šumi še,
na belem kamnu angelj kleči;
v polusvetlobo tonejo hiše
sredi kraške vasi.

Tiho vse . . . Glej, med življenjem in smrtjo
edino drevo še na gmajni šumi;
po cesti pa gre nekdo z dušo potrto,
in v onstran strmijo njegove oči . . .

Pesem

Slavček med trnjem
se je zganil
in zapel;
bel cvet divje rože
je zakrvavel . . .

Trnje zori
sredi belih puščav.
Kot kaplje krvi
dozoreva mu plod,
na belem groblju
kraških planjav —
tam bo moj kot.

Vse te besede

Vse te besede bi moralo biti
dehtelo kot barova morda,
javnijo zunda, ki ugledajo
ob zarji iznad pogorja . . .

Pa je pčimel in, pa je pčimel in
in jih moram pržgati,
da v tej prvi knjički nisi
nisi je do . . .

II.

V bunen glasč svet jih v burja
govorita, ko se zagnajo
v okna; pa se nisi varovali
in pomislil bi morda . . .

Jaz pa divj nam kot burja —
proč, o proč je moje spušča
Tiso stopam preko pčiti knjički
Noč mi sije zarja.

Vse te besede

Vse te besede bi morale biti
dehteče kot borova mórja,
jutranje zvezde, ki ugašajo
ob zarji iznad pogorja . . .

Pa je póлноč še, pa je póлноč še
in jih moram prižgati,
da v tej sivi kraški hiši
nam je še ostati.

V temen plašč zavit jih v burjo
govorim, ko se zaganja
v okna; pa se mati vzdrami
in pomisli in zasanja . . .

Jaz pa divji sem kot burja —
proč, o proč je moje spanje.
Tiho stopam preko póti kraških.
Noč mi sije nanje.

Večer pod rdečo sipino

Gostega mraka modre zavese
drhteče se spuščajo od neba,
vtihnili bori so za trenotek,
kot potnik obstane sredi poljá.

Za hribom se tiha vas je zmračila
in oživele so strme poti;
globél pod sipino je zadehtela
od zemlje, stolp na hribu molči.

Temne konture, zamolkli koraki,
kosci gredo čez ilovnato pot;
živina težkà se ob kalu napaja,
ozre se, ko čuje zamolkli topot.

Topoli vršijo in sklanjajo krone,
kot v sivih blazinah zvezda vzblesti;
košček korak, živina v tèmo zatone —
za težkim oblakom mesec vžžari.

Ves Kras je mehak — kot da ihti —
iz kapele luč in godba plava;
trenutek — in kakor raztrgan obraz
obmolči v mesečini skalna puščava.

Kraška jesen

Sladka črnina: poln je grozd,
jagode v dežju bleščijo,
v dalji temneva borov gozd,
topoli pod hribom šumijo, šumijo.

Šumeča prihaja v vršenju lip
jesen; topole in hraste uklanja;
mi smo v vinogradu, drugi so v hramu —
vsak si po svoje otožnost preganja.

Sveti Štefan

Sveti Štefan, sveti Štefan,
siv njegov obraz je;
nad gorami je sprostrto
gluho dolgočasje.

Tiha kuhinja je polna
vsa potic in vina,
šala greje, svet se smeje,
zbrana je družina.

Samo v mojem srcu žalost
se opila ni. —
Tiho na žerjavici
brinje zadiši.

Kdo je hodil

Kdo je hodil po teh poljih,
kdo je stopal po teh njivah,
da so kot s krvjo pojene —
kdo je sanjal po teh cestah?

Ni bil — čakaj — Peter Bezruč,
ko je pisal šlezke pesmi,
težke pesmi, svinca polne?
Gledal sem: jeklen ovratnik,
joj, in kri — joj — strašna kri
kakor svinec je curljala,
da je zardelo polje,
da je zardela skala,
da je cesta zardela.

„Peter Bezruč, čakaj, čakaj,
tudi jaz imam ovratnik
kakor ti, in tudi meni
kri curlja iz razbitih usten!“

Peter gre, ob njem žandarji.
Čakajo ga, da se ukloni,
da usloči hrbtenico.
Na ovinku pa soseda:
„Peter, Peter!“ In zaplaka.
Ali Peter se ne ukloni;
kaj je smrt in kaj trpljenje
zanj, ki umira za Pravico!

Kdo je hodil po teh poljih?
Petru bil je ves podoben,
kri mu je od ust curljala,
gore nosil je na hrbtu;
pa je malo stresel s pleči,
in so gore zabobnele;
pa je stegnil svojo roko —
so okovi se zdrobili,
pa razpel je svoje roke —
zagrmelo v kamnolomih.

Kdo je hodil po teh poljih
kakor dobro, belo jagnje,
pa ni zinil ne besede,
ko so ga odvedli v ječo?

Oreh

Zasadil je stari Torkar
oreh. Dvajsetleten bil je takrat,
pa se že mu je vsesala
v dušo grenka žalost,
in z bridkostjo ga pojila
in s sovraštvom, maloupom.

Pa je prišel v šestdeseto,
zagorelo je v poljanah,
zagorelo je po mestih —
Pa se hrbet mu skrivil je,
pa so mu zobje izpali,
in lasje se pobelili,
(bili so kot bela volna),
stari Torkar pa kot jagnje
čakal tolažnice Smrti.

Ali glej: nenadoma —
kaj prihaja s svetlim ognjem,
kaj prihaja z blaznim vriskom?
Svoboda vihra na konju,
vsa goreča, vsa bleščeča,
(tla pod njo so vsa goreča) —
na ognjenem zlatem konju.

In v oktoberskem večeru,
ko da duše izprašuje,
je viharilo v drevesih,
dvigalo je skednjem strehe,
in divjalo, in divjalo,
in še oreh je izrulo.

Pa nenadoma je prišlo
kakor črn oblak. In Torkar
reče sinu: „Vsadi oreh,
o, mogoče še dočakaš,
kar nekoč sem čakal jaz“ —
In izdihne. Mraz pritiska,
mrz pritiska čez ves Kras,
tam pa raste grenki oreh.

Rasti, rasti grenki oreh!

Oktober

Zlati oblaki žarijo, žarijo,
plavajo sredi mrzle modrine,
ah, še trenotek, in ugasijo.
Tiha je vas sredi doline.

V kraški kuhinji topli smo zbrani,
čutimo v dušah: solnce odhaja,
kot zakopani, smrti vdani . . .
Tiha žalost si duše osvaja.

Vzkrikneš, pa se odmev ti povrne
od hribov rjavih, od modrih gorá.
Kdo te je slišal? In srce pregrne
žalost oktoberskega polja.

Bori

Bori, bori v tihi grozi,
bori, bori v nemi grozi,
bori, bori, bori, bori!

Bori, bori, temni bori
kakor stražniki pod goro,
preko kamenite gmajne
težko, trudno šepetajo.

Kadar bolna duša skloni
v jasni noči se čez gore,
čujem pritajene zvoke
in ne morem več zaspati.

„Trudno sanjajoči bori,
ali umirajo mi bratje,
ali umira moja mati,
ali kliče me moj oče?“

Brez odgovora vršijo
kakor v trudnih, ubitih sanjah,
ko da umira moja mati,
ko da kliče me moj oče,
ko da so mi bolni bratje.

Starka za vasjo

Lačni otroci ležijo na senu,
burja vihra skozi lino
pod nizkim, sivim čelom hiše —
noč je pokrila ravnino.

Mali sanja: droben krompirček,
ne eden — polna skleda.
Tiho stopa za temno vasjo
raztrgana sivka Beda.

Drugi sanja: krompirček v oblici
mrzle ročice ogreje.
Tiho stopa za hišami
in se ledeno zasmije.

Tretji, četrti in peti in vsi —
tisoč in več — jaz ne morem spati.
Ničesar nimam in vendar mislim:
vse, o vse bi vam moral dati!

Vas za bori

V oklepu zelenih borovih rok
bela, zaprašena vas,
poludremajoča vas,
kot ptica v varnem gnezdu rok.

Sredi dehtečih borov postanem:
Ni to objem mojih rok?
Velik objem, velik obok,
za tako malo gručo otrok.

Za zidom cerkvenim je pokopan
nekdo. Na grobu šipek cvete.
Iz bele vasi bele poti,
in vse te poti v moje srce.

Ob začetku

Se včasih spomim naj se na razpis
v doli bi radkati dudu naj praviše
naj v doli bi zara potovanja kolia
nada črna črna v doli bi potovanja

Bi bi v doli bi zara zara zara zara zara
na bi doli bi zara zara zara zara zara
da bi se bi bi zara zara zara zara zara
spisi bi zara zara zara zara zara zara

III.

Spomim naj praviše na zara zara zara
zara zara zara zara zara zara zara
naj zara zara zara zara zara zara zara
doli naj praviše zara zara zara zara

Ob začetku

Še veliko solnca naj se tu razlije,
v delu in radosti duše naj presije,
naj v zlato bi zarja potopila krila,
naše črne dneve z zlatom presvetila.

Naj bi v ognju jutra srca vzplamenela,
naj bi božja roka jih zvečer objela,
da bi se kot zvezde v večnost potopila,
zjutraj zopet mirna, tiha prebudila.

Solnce naj prisveti na zelena polja,
svetlo, jasno solnce, v solncu zlata volja,
naj razžubori se v večnosti daljino,
delo naj premaga trpko bolečino.

Drevesa v dolini

Jaz, vihar, vas bom strl nocoj,
ko pride na mojih krilih pomlad,
čez polje vihral bom in čez goró,
in divjo svobodo proslavljal in rast.

In lomil bom krone in cvetje bral,
ki se bo še v popkih skrivalo,
da sok, ki se v njih prelival je,
šumeč valoval čez dolino bo.

— Jaz sem majhno, majhno drevo,
ko pride veter, igra se z menoj,
in če, vihar, pozoveš me v boj,
kako naj se borim — kako? —

Vihar poplavlja polje in les
— kako, kako ti je, malo drevo? —
V svobodi razstrlo je roke drevo,
in raste z viharjem do sinjih nebes.

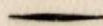
Prerojenje

Sam, sam, sam moram biti,
vsako telo neprozorno v prozornost preliti
in zvoki klavirja bodo potem
mogoče le zimske zvezde mojim očem.

Sam, sam, sam moram biti,
da pozabim misliti in govoriti
in da občutim v sebi le eno veličast
vesoljstva tihega: Rast.

Sam, sam, sam moram biti,
vse, kar je prikrito bilo, vse moram odkriti,
ne s svojo mislijo, s svojim molčanjem
kakor z molitvijo pred najsvetejšim iskanjem.

Sam, sam, moram biti,
v večnosti sebe in v sebi večnost odkriti,
svoje prozorne peroti v brezdaljo zapreti
in mir iz onstranske pokrajine váse ujeti.

Joj, kako dolgo

Joj, kako dolgo je še do večera,
ki tih in zlat
nas vabi iz kraja krivic in nemira
v beli grad pokoja . . .

Od nemih zatiranj omahovaje
klone duša,
in bolna želi si v tihe kraje,
kjer ni več boja.

Ne od lastnih — od tujih krivic ugaša
in je brez moči.
Kot ranjeno golobico zanaša
jo val krvi,

ki se razliva preko sveta,
preko borb in nemira.
Kaj ni še utihnila bol srca?
Joj, kako dolgo je še do večera . . .

Obraz vesti

Rad bi rekel: Nisem kriv —
kdo je kriv, da duše ubija?
Ni li to zakon: enim v rast,
ni li to zakon: drugim v propast?
Rad bi si rekel: Nisem jaz —
drugi je, ki v meni prebiva —
duša zločinska, ona je kriva!

Rad bi ti rekel: Nisem kriv —
kdo je kriv, da živi in umira,
kdo je kriv, da gradi in podira,
da nosi v svojem srcu smrt,
sam s sabo in z vsem svetom sprt?

Beli Krist

Ko že razdrt bo moj obraz
in moja roka brez moči,
in moje srce brez krvi,
in nad menoj triumf Pravice
bo razprostrl krvavi ščit,
ko bom že skoro ubit —

in ležal bom pred vami sam,
obkrožil ustne bo smehljaj,
ko da bi angelcev sijaj
razsvetlil moj teman obraz.
In moje srce trudno, ubito,
umrlo rado bi, da se spočije,
kot se glasi Njegov ukaz —

tedaj bo svetli dih stremljenj,
ki srce mi jih je rodilo,
ponižanj, porazov in trpljenj
poslednje moje obhajilo,
da sem boril se v duhu čist
in kot borivec moram umreti —
in tákrat prišel bo oteti
me iz trpljenja beli Krist.

Vstajenje — smrt

Povsod tiha pomladna rast,
mirna je priroda kamenita —
a mojo dušo vodi v propast
bolest, pred svetom skrita.

Pogledam jo: to je zlomljena ost
moje strte življenjske sile —
ali še globlje je polna mladost —
zelene strasti bi jo pile . . .

Vidim še globlje: črni razkol,
stavba, razbita v osnutku —
vprašam se: bom li krepak dovolj,
ko zavem se v bolestnem trenutku?

O, kako rad sredi trav bi stal,
drevo, ki čuti v sokovih,
da pride pomlad, da bi pognal,
da bi se skošatil v vrhovih!

Sredi zelenih ros kakor ognjen
iščem lepote, a vsa mi je tuja,
zrak je negiben, veter steklen —
in vendar pomlad, aleluja . . .

Večer pred zimo

Zrak je prozoren kakor perot
kačjega pastirja.

Brezčasna praznota je legla na pot
jesenskega večera.

Na ulici še samuje napis
in živordeči lepaki.

Skozi temò senčen obris,
skozi praznoto koraki.

Prostor je prazen, zrak je suh,
težak, ko da svinec je v nebu;
klonil je svobodoljubni duh,
kot kri pada voda v žlebu.

Zrak je prozoren. Tako gleda mrlič.
Joj, da bi srečal človeka!
Iz tihe praznote rase Nič.
Voda se v žlebu odteka.

Zbrani

Tihi, izmučeni naši obrazi
sanjajo bogvekam.

Zunaj stresa vihra drevje.

Vsak od nas je kakor sam.

Mrzel, šumeč septemberski dež
pada na temna polja.

Tišina sobe, topla luč

hladi razdvojenost srca.

— 81 —
Bratje smo. Tujci. Vsak zase
skriva poraze svojih iskanj.

In tihi večer nam srca pregrinja
s kopreno žalostnih sanj.

Ta strašni čas

Ta strašni čas, neurejeni čas
poplavlja z nemiro in iskanje
vse naše — in naše smeri
lomi in ubija nam sanje.
Zločin zakrament, zakrament je zločin,
bolest je z ljubeznijo speta —
oropana tiha svetišča so src,
kot da so zakleta, prekleta.
Iz mrzlih in zapuščenih selišč
pa plovejo sive, obupne molitve
navzgor, kjer je mir in ljubezen in blišč —
evropski človek si išče rešitve . . .

Opolnoči

Delo se je pogreznilo v temò.

V praznoti divja
strašni Nezmisel.

Kaos razpaljenih misli

razžarja glavo,

stiska nam prsi,

pada v temò.

Reka šumi v črno daljo.

Vse trpi.

Misli žareče peko.

V nevidnem plamenu

polnoč gori,

prekletstvo nepremagljivih stvari

nam stiska prsi,

nas bije v obraz.

Trpki Nezmisel.

Mrtvi čas.

Smrt,

usmili se nas!

Molitev

Pridi, dobri Oče, Odrešenik,
med nas, v tragedije sveta zajete,
ki umiramo bedni, zaničevani,
v srcu ljubezen mesto osvete!
Daj nam moči ponižanim,
ki od ljubezni mremo pred vrati.
Ves svet Te hvali, ves svet Te ljubi,
in ves svet sme nas zaničevati!
Pridi med bedne samomorivce,
ki res nimamo v srcu zaslug
razen teh, da smo po srcu živeli,
in da smo mrli od strašnih muk!

Pesem ponižanih

(Staro mesto)

Med ostrim dišanjem raznih omak,
med kričanjem stopam čez sivi tlak,
otroci so starci strašnih spoznanj,
v licu ni zdravja, ne smeha, ne sanj.

Nerazčesane lase čez obraz,
v cunje zavite, v poldanski čas,
v vrčkih kosilo žene nesó,
njih oko je mrtvo, njih srce je mrtvó.

In jaz grem med njimi v grozi spoznanj:
za vsakim obrazom obraz maščevanj,
ki dvigajo se kot morje vsak hip
v tej ozki strugi gnijočih rib.

Ob orjaškem kolesu

Kadar stopi človek iz črnih, žvepljenih kleti,
mu solnce iz žarkov spletenih poboža obraz,
stroj obmolkne in kolo obstoji
v sveti čas.

Kadar truma ljudi povzdigne procesijo rok,
gozd zatrepeče in toplo zavzdihne polje —
kot da je vzžuborel vrelec v sinji obok
zapoje srce.

In kadar padajo črni možje na tla
in se zgrinja nad njimi grozna noč,
takrat presune krik samoto srca:
Na pomoč, na pomoč!

Sad sporninja

I

Deklarir ga ni bilj, niti ni ga bilj
A ko je pitala šta, podzastaraj
ako je zbiljka poljezastaraj
ni zbiljka zbiljka poljezastaraj

A je zbiljka, zbiljka zbiljka zbiljka
je zbiljka zbiljka zbiljka zbiljka
zbiljka zbiljka zbiljka zbiljka
zbiljka zbiljka zbiljka zbiljka

IV.

I zbiljka zbiljka zbiljka zbiljka
je zbiljka zbiljka zbiljka zbiljka
A zbiljka zbiljka zbiljka zbiljka
zbiljka zbiljka zbiljka zbiljka
je zbiljka zbiljka zbiljka zbiljka
zbiljka zbiljka zbiljka zbiljka

Sad spoznanja

I.

Doklèr ga ni bilo, sem se ga bal.

A ko je prišlo tiho, podzavestno,
srce je zaihtelo polbolestno,
in solnca svit je žalostno sijal.

A le trenotek. Ker potem sem vstal,
in stopil nad pokrajino prelestno
vseh mladih sanj. In kot junak zavestno
podrl sem iluzije prav do tal.

Z očmi zaprtimi sem vse podiral
in mislil, da s praznoto pride smrt.
A čudo: vedno večji se odstiral
pred mano svet je, v večnost razprostrt —
in v rosni zlati zarji je gorela
pokrajina iz mladih dni pepela.

II.

Prišlo je kakor plamen in vihar,
v nevihti je pokrajina gorela,
in iz neba se sipal je požar,
da moja misel je kar ledenela.

Pokleknil sem pred zadnji svoj oltar:
tam zunaj blisk in hudourná strela —
joj, iz nebá je šel na zemljo žar,
da moja misel je okamenela.

In ko sem se prebudil drugi dan,
bila pokrajina je brez pepela,
polja so v rosi tiho zelenela.
— Le moj oltar je bil ves razdejan
in veter pihal je hladnomehak,
v obraz mi nosil ponevihtni zrak.

Krik po samoti

Da bi se mogel vase skriti,
živeti nikomur, nikomur poznan,
da bi se mogel poglobiti
v tiho prelivanje mraka in sanj!

Da bi z ulice mogel oditi
pijan tega šuma, hitenja pijan,
vase, v vesoljstvo se potopiti,
začutiti eno se z Njim — a zaman!

V množici sem, ki se giblje, upira,
bolan sem, tako sem se že izkričal,
v množici sem, ki ugaša, umira,
k zmagi hitim in vem, da bom pal —
šele ko pala bo name sekira,
čutim, kako bom za Njim zaječal.

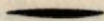

Korak, ki odmeva

Korak, ki odmeva v to noč temno,
najsí je poln veselja, on ne zveni;
v duši je tiho in temno —
kam bi hotele te plahe oči?

Ali boje se strmeti naprej,
kakor boji se stopinja odmevati v noč,
ker mi srce ni več Prometej
Bogu uporen, svet podirajoč? . . .

Čudni so, čudni hrami srca,
ko rad bi zaprl jih pred svetom,
odmrl drhtenjem, trepetom,
ustvaril rad novo obliko sveta —
takrat omahne ti bolna perot,
in ti se skloniš in padeš na pot . . .

Ena je groza

Ena je groza, ta groza je: biti
sredi zmešnjave, sredi noči,
segati nekam, bloditi, slutiti:
trud je zaman, ker rešitve sploh ni . . .

Včasih tako se med ranjene skale
tiho razlije pozlăčeni svit
jutranje zarje — ti rad bi šel dalje,
a tipaš, spoznavaš: na tleh si, ubit . . .

Kakor če zarja nožice si rani,
z moje mladosti je šel pajčolan,
nekdo pod goro zaklical je: Vstani! —
vstal sem in vriskal veselja pijan,
dokler otipal na srčni sem strani
bol, ki ji leka iščem zaman . . .

Psalm

O Bog, usmili se moje praznote!
Široko razstrtih sivih dni,
teh široko upajočih oči —
o Bog, usmili se moje samote!

Razstri svoj plašč, razkošno tkan
z zvezdami višnjevih letnih noči,
ko speš mimo nas, in Tvoj plašč šumi
kot sredi mórja večnih sanj.

O, stopi v ta stekleni čas!
Kar je prozorno, naj potemni,
vse, kar je blizu, naj se izgubi,
iz višnjevih dalj naj spregovori
kot v čisti sinjini Tvoj beli glas.
Usmili se nas, usmili se nas!

Sonet smrti

In vse je nič. Te žametne oči
so kakor žalost, ki strmi v sivino.
Njih temni soj prodira med tišino
kot zvok, ki se v šumenju izgubi.

Te tihe, črne žametne oči
mi s svojim temnim bleskom in milino
poljubljajo to sivo bolečino,
ki mojo dušo vsak dan bolj duši.

Te tihe, črne, žametne oči
so kakor črno žametno nebo,
nad ostro rano Krasa razprostrto,
so kakor luč, ki dušo pomiri,
ko ugasne nad pokrajino razdrto,
se v mehko temo duša potopi.

Kratko življenje je

Strašno je nositi v srcu smrt,
in vendar, ljubica, tebe ljubiti!
Ah, ljubica, dajmo vse pozabiti —
težko živi, kdor je potr.

Če svet je teman, krut in teman —
mar nas potrtost pred njim obvaruje?
Ah, zasmejal se bom, ko bo najhuje —
moj smeh bo blazen, bolesti pijan.

Vino bo krvavelo iz čaše,
in z vinom bolesti ti bom napil:
„Kratko življenje je, ljubica, naše,
kdo bi še tožil, nad tem se jezil —
otrok samo, ki ga ne pozna še,
ta se bo pod bolestjo krivil.“

Novoletni sonet

Prazni kupeji . . . Luč brli
in vztrepetava med votlim bobnenjem;
tiha poljana samotna stoji —
težko mu, ki ob tej uri potuje.

Sprevodnik na šipo naslonjen strmi,
oči se izgublajo za hrepenenjem;
srce bi se ustavilo, vlak pa hiti —
težko mu, ki ob tej uri samuje.

Srce bi se ustavilo in potopilo
v tiho molčanje temnih dolin,
ustavilo bi se in bi se skrilo
pred grozo, ki jo izvablja spomin,
še dekle v koči bi ugasilo
luč pred tem strahom neznanih daljin.

Zaspal je oče

Zaspal je oče, na rokàh zaspal,
zasnul nad črno mizo sključen,
od vsakodnevnih borb ubit, izmučen —
in svetel dan je zunaj zasijal.

V dolinah solnce, prazniški pokoj,
in naše duše polne so sijaja —
le oče tih, takó, ko da odhaja — —
zakaj si tih tako, kaj je s teboj?

Ko da nad svojim delom trdno spi,
živ spomenik, čuvar, v obupni boli,
da pojde in se več ne prebudi
in da poslednje strte nade sanj
še v grobu bodo klicale: Zaman —
ne bomo izpolnile se nikoli!

Ne toži, drug

Ne toži, drug — tožiti je neumno!
Trpiš krivico? Trpi jo pogumno!
In kadar pade nate zadnja noč,
preskusi v molku svojo moč.

Opolnoči — že čujem transmisije,
nov svet je, drug, ki naša srca pije,
ko tvorničar pijan in sit počiva,
se nam pred dušo topla luč razkriva.

Ta luč, ta dobra, ta nam dá poguma,
kot zvezda sredi tvorniškega šuma,
ki delavcu je pred oči prišla,
na trudno dušo mirno prisvetila,
kot golobica razprostrla krila
bi preko poteptanega srca.

Predkosilni sonet

V senci poletnih vrtov je čebljanje,
miza se polna jedi šibi;
buržuja neznosno je pričakovanje —
izstópile skoro mu bodo oči.

A njega, ki od gladu ves pijan je,
in opoteka se preko poti,
njega, ki razbit, razrvan je,
nihče ne vpraša: Kam greš? Kdo si?

Čaše žvenkečejo, vina šumijo,
samo goľtu napija pijani buržuj,
njim pa, ki bleđi in bolni hitijo
nekam, in v vrsti pred grobom stojijo,
(meči žvenkečejo, vrste šumijo)
velevajo: Pridi! Maščuj!

Kakor naraščanje

Kakor naraščanje temnih glasov
raslo je, vstajalo je iz globin,
kakor zvonjenje nevidnih zvonov
klicalo me je iz kraških dolin.

Šel sem: med množico sem se potopil,
med te ljudi, krvaveče spoznanj,
padal, umiral, doklér nisem stopil
v tiho svetišče njih pričakovanj.

Njih pričakovanja so tiha in sveta,
čeprav jih duši tiran kapital,
svetejša so, če jih krivica prepleta,
in lepša je kri od rdečih koral,
ta kri pod okovi, o naj bo prekleta —
kadar bo brizgnila, vstal bo naš kralj!

V kavarni

Nate mislim, prijatelj, ki zdaj mogoče sediš
v malomestni kavarni in sam pred sebe strmiš;
po ulici gre prižigalec in drami luči —
tiho vžge se svetiljka in tiho gori . . .

Natakar dremavo naslanja se v kot. Ti molčiš.
Nemara preišljaš, čemu tu živiš in goriš.
Pred oknom — odprtim očesom — gorijo luči,
moja misel jih šteje: glej ena, glej dve, glej že tri . . .

In misel drugam se obrne in vpraša: Kako,
ni mari vseeno, če sam sem, če nas je več sto?
Na stole, na mize, biljarde pa lega temà —
vseeno, vseeno je, če nas je sto ali dva.
Hej, natakar! Kje si? Kaj ne vidiš? Kavarna temni — —
Odjadraj iz svoje dežele in luč mi prižgi!

Bog

I.

Truden, ubit grem iz dneva v večer.
Na mojih ustnih ni svete molitve,
v duši ležijo mi grenke žalitve,
ah, in pokoja ne najdem nikjer.

Kakor, da sem že izgrešil smer,
v dalji ne vidim nobene rešitve . . .
Vse je zaman, vse: kletvine, molitve —
meni zaprta je sleherna dver.

Dvigni se duša pobita, steptana,
dvigni, zagori, zapoj do Boga,
da boš kot harfa prijetno ubrana,
kakor večernica sredi neba,
da bom zaslutil kraljestva neznana
tam preko morij, onkraj sveta!

II.

Zdaj mislim náte, večni Bog,
ki vseh skrivnosti si skrivnost.
Si vsem enak, pravičen, strog,
in to je tvoja globokost?

Objemam te, pa le ne vem,
če si brezsmerje ali smer,
središče vseh strasti ljudem,
če njih pogin in moj nemir...

Ali si Oče, ali si Brat,
ki samo v slutnjah duš živiš
in se le časih nagneš k nam,
ko duh je ponižan, plah in sam?
O, da mi slutiti je to enkrat —
svetlejši in lažji bi bil moj križ!

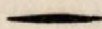
Romar pod goro

I.

Vse je biló prežalostna resnica —
a mar zato tugujem naj ob njej?
V srce zapičila se je puščica —
pa v srcu z njo naj ne hitim naprej?

Kot duši nerazjasnjena sivina
bežalo je življenje pred menoj,
kot bridka, tužna pesem harlekina,
ki ji sledi pijan, ubit heroj . . .

Nihče ni rekel mi: Postoj, postani,
poglej v vseмир razpetih cest,
tod hodimo vsi bratje nepoznani,
in isto nosimo boleost —
brat, stopi v tèmó, ker temà je sla,
rokó do róke, srce do srcá — —

II.

In tema s temo kakor luč z lučjo,
in roka v roki, kakor noč z nočjo,
in z molkom molk, beseda vseh besed —
tam za nočjo pa zvezda gre čez svet . . .

Pod goro romar, in nikogar z njim,
tema je v srcu, in vendar živim,
a zdaj prestopi romar nočni kraj,
in čez srce razlije se sijaj . . .

In kaj potem? Ni noči bližja noč,
če romar sam je v sredi svojih sanj?
Če pade — naj še kliče na pomoč,
ko ve, da nihče se ne zmeni zanj?
Vsak mora sam, ah, sam doseči cilj
in pasti, če mu nedostaje sil . . .

III.

Pot se vije od doline do doline —
ti pri prvi naj svoj cilj spoznaš?
Ko že v drugi vtihnejo stopinje,
vprašaj v tretji: Ni bilo vse laž,

kar mi je kazalo pot, vodilo,
in za kar sem vedno se boril?
Ali sem razmetal svojo silo,
nevedoč, da cilj ni dosegljiv?

Ali kar svetilo mi na pot je
ljubil sem, in ljubim še sedaj,
in četudi samo za trenutje,
in četudi samo za en kraj,
kakor zvezda mi je zagorelo —
moji duši se je razodelo!

IV.

Šla je duša, mirna in pobita,
kot gre senca čez polnočni kraj,
da prišla do novega odkritja,
ali da stopila bi nazaj.

In je z dušo romalo življenje:
„Kam me vodiš“? — jo je vprašalo.
Ona ni čakala na vstajenje,
in življenje je ugašalo . . .

Šla je duša, tiha in pobita
kot gre žalost čez polnočni kraj,
ki ne upa na jutranjo zarjo;
šla je, videla je le Kalvarijo
in čutila, kak na križ pribita
ji perot ne more več nazaj . . .

Proti cloveka

Proti cloveka
le cloveka
proti cloveka
Proti cloveka
Proti cloveka

Proti cloveka
Proti cloveka

EPILOG

Proti cloveka
Proti cloveka
Proti cloveka
Proti cloveka
Proti cloveka

Proti cloveka

Proti človeku

Kolesje motorja se lomi.

Iz nezavesti

padam v zavest.

Vsak dan, vsak dan

pijan, pijan.

Evropa . . . Konec . . .

Zobovje kolesja se lomi,

a za kolesjem črni volk,

tu med kolesjem

človek, človek.

Samo en obraz sije vanj,

obraz matere ob oknu —

a za kolesjem črni volk,

med žarečim kolesjem človek

vsak dan, vsak dan.

Samo en obraz sije vanj.

Ecce homo

S teboj govorim, pa sem ti daleč.
Senca je vzrasla v tisoč senc.
Sam sebe ne ločim od njih, ne poznam.
Kako naj ti rečem, kam?

Mrzel pepel leži nad sencami.
Živci izmučeni od abstraktnih oblik
lastnega bistva.
Bog. Ne poznam mu obraza.

Eno je vroče: žeja Pravice in Odrešitve.
Eno je sveto: Preprosto in Pristno.
A nad nami
melanholija sivih tlakov,
mrličev, ki ne morejo umreti.

P. S. Vem, vi ne morete tega razumeti.

Ekstaza smrti

Vse je ekstaza, ekstaza smrti!
Zlati stolpovi zapadne Evrope,
kupole bele — (vse je ekstaza!) —
vse tone v žgočem, rdečem morju;
solnce zahaja in v njem se opaja
tisočkrat mrtvi evropski človek.
— Vse je ekstaza, ekstaza smrti. —

Lepa, o lepa bo smrt Evrope:
kakor razkošna kraljica v zlatu
legla bo v krsto temnih stoletij,
tiho bo umrla kot bi zaprla
stara kraljica zlate oči.
— Vse je ekstaza, ekstaza smrti. —

Ah, iz oblaka večernega (zadnjega
sla, ki oznanja Evropi še luč!)
lije kri v moje trudno srce,
joj in vode ni več v Evropi
in mi ljudje pijemo kri,
kri iz večernih sladkih oblakov.
— Vse je ekstaza, ekstaza smrti. —

Komaj rojèn, že goriš v ognju večera,
vsa morja so rdeča, vsa morja
polna krvi, vsa jezera in vode ni,

vode ni, da bi pral svojo krivdo,
da bi opral svoje srce ta človek,
vode ni, da pogasil bi z njo
žejo po tihi, zeleni, jutranji prirodi.

In vse je večer in jutra ne bo
dokler ne umremo, ki nosimo
krivdo umiranja, dokler ne umremo
poslednji . . .

Joj, v to pokrajino, še v to zeleno,
rosno zeleno pokrajino, še v to,
solnce večerno, boš zasijalo
s pekočimi žarki? Še v to?

Morje preplavlja zelene poljane,
morje večerne, žgoče krvi
in rešitve ni in ni,
dokler ne padeva jaz in ti,
dokler ne pademo jaz in vsi,
dokler ne umremo pod težo krvi.

Z zlatimi žarki sijalo bo solnce
na nas, evropske mrličke.

Srečko Kosovel

je bil rojen v Sežani na Krasu dne 18. marca 1904. Oče Anton je doma iz Vipave, mati Katarina roj. Stres pa iz Tolmina.

Ljudsko šolo je obiskoval v Tomaju, realko v Ljubljani, ki jo je l. 1922 dovršil. Po maturi se je vpisal na filozofsko fakulteto ljubljanske univerze (poslušal je predavanja iz slavistike, romanistike in umetnostne zgodovine). Pozimi l. 1926, v osmem semestru svojih študij, je težko obolel, začasno okreval in marca odpotoval domov na počitnice. Bolezen pa se je ponovila in dne 27. maja 1926. ji je po težkem trpljenju podlegel. Pokopan je na pokopališču v Tomaju.

*

Prvo pobudo za literarno udejstvovanje je dobil od pokojnega abiturijenta Branka Jegliča v literarnem krožku, ki je izdajal dijaški list „Kres“. Odtod je prešel v literarno sekcijo „Preporoda“, kasneje pa je v okviru „Organizacije srednješolcev iz anektiranega ozemlja“ ustanovil in urejeval mladinsko revijo „Lepa Vida“.

Sodeloval je pri Zvončku, Novem rodu, Ženskem svetu, Grudi, Vidovdanu, Treh labodih, Domu in Svetu, Mladiki, Mladini in Ljubljanskem Zvonu. L. 1924 je bil soustanovitelj Literarno-dramatičnega krožka in se je s svojimi tovariši publicistično udejeval od jeseni l. 1925 dalje v „Mladini“. Tej reviji je bil do

svoje smrti programatičen urednik. Pisal je tudi v dnevnik in javno nastopal s predavanji in recitacijami svojih pesmi in črtic v Ljubljani in na deželi. Poleg tega je bilo nekaj njegovih pesmi prevedenih v tuje jezike, in sicer v srbsčino, v prevodu Gustava Krkleca (prim. „Srpski Književni Glasnik“ knjiga 18., br. 3, str. 186—187) in pa v nemščino (prim. Europäische Lyrik der Gegenwart 1900—1925, Verlag dr. Zahn u. dr. Diamant, Wien - Leipzig, str. 209—210, prev. J. Kalmer).

*

S pričujočo zbirko njegova zapuščina ni izčrpana. Usoda ostalega gradiva zavisi od slovenskih kulturnih razmer.

V maju 1927.

A. G.

000155 30042300

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000428399

